

ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

*Κωνσταντίνος Θ. Γιαννακόπουλος**

Κοινοβουλευτική συναίνεση, όχι δημοψήφισμα

Η προκήρυξη δημοψηφίσματος, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 44 παρ. 2 του Συντάγματος, αναφορικά με τα διλήμματα "ναι ή όχι στη νέα δανειακή σύμβαση", "ναι ή όχι στην Ευρώπη" ή "ναι ή όχι στο ευρώ" είναι νομικώς πλημμελής, πρωτίστως διότι οι παραπάνω συνταγματικές διατάξεις, που ρυθμίζουν γενικώς τη διενέργεια δημοψηφισμάτων, δεν μπορούν να βρουν εφαρμογή σε περιπτώσεις ζητημάτων που αφορούν τη συμμετοχή της χώρας στις διαδικασίες της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

Το ισχύον Σύνταγμα δεν εμπλέκει τον θεσμό του δημοψηφίσματος στην επίλυση θεμάτων που αφορούν τις σχέσεις της χώρας με την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με τις ερμηνευτικές δηλώσεις που εισήχθησαν στα άρθρα 28 και 80 του Συντάγματος, κατά την αναθεώρηση του 2001, ορίστηκε ότι θεμέλιο της συμμετοχής της χώρας στις διαδικασίες της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, στο ευρύτερο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, αποτελούν οι ειδικές διατάξεις του άρθρου 28 του Συντάγματος.

Τα αναφερόμενα διλήμματα προφανώς εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των ειδικών διατάξεων του άρθρου 28 του Συντάγματος, οι οποίες κατισχύουν κάθε άλλης γενικότερης διάταξης. Επομένως, τα εν λόγω διλήμματα μπορούν, κατά τα προαναφερθέντα, να επιλυθούν αποκλειστικώς και μόνον κατόπιν απόφασης της Βουλής, κατά περίπτωση δε με αυξημένη πλειοψηφία των 3/5 του συνόλου των μελών της (180 βουλευτών).

Καίτοι συνιστούν κρίσιμα εθνικά θέματα, δεν μπορούν να ρυθμιστούν δυνάμει δημοψηφίσματος που προβλέπεται από τις γενικές διατάξεις του πρώτου εδαφίου της παρ. 2 του άρθρου 44 του Συντάγματος. Αφενός, στην έννοια "κρίσιμα εθνικά ζητήματα" του εν λόγω εδαφίου δεν περιλαμβάνονται τέτοια ζητήματα, η ρύθμιση των οποίων προβλέπεται από άλλες ειδικότερες συνταγματικές διατάξεις. Αφετέρου, το ίδιο εδάφιο προβλέπει απόφαση μόνο της απόλυτης πλειοψηφίας του συνόλου των βουλευτών (151 βουλευτών). Η δε συμπληρωματική διενέργεια δημοψηφίσματος, που, κατά το άρθρο 16 παρ. 3 του Ν. 4023/2011 μάλιστα, μπορεί να καταστεί "δεσμευτικό" ακόμη και με τη συμμετοχή μόλις του 40% των εγγεγραμμένων στους εκλογικούς καταλόγους, ουδόλως μπορεί να αντισταθμίσει την αυξημένη κοινοβουλευτική πλειοψηφία που, κατά τα προαναφερθέντα, μπορεί να απαιτεί η εφαρμογή του άρθρου 28 του Συντάγματος.

Η επίλυση των κρίσιμων εθνικών ζητημάτων που ταλανίζουν τη χώρα αναφορικά με τη συμμετοχή της στις διαδικασίες της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, στο ευρύτερο πλαίσιο της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, απαιτεί αποφάσεις της Βουλής, κατά περίπτωση δε με ευρεία κοινοβουλευτική συναίνεση. Οι προβλεπόμενες διαδικασίες δημοψηφίσματος δεν μπορούν να υποκαταστήσουν την αρμοδιότητα αυτή της Βουλής. Αυτά απαιτεί το ισχύον Σύνταγμα. Ας τα τηρήσουμε. Είναι καθήκον μας.

** Ο Κωνσταντίνος Θ. Γιαννακόπουλος είναι επίκουρος καθηγητής Νομικής Σχολής Πανεπιστημίου Αθηνών, τ. εισηγητής στο Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων*